

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/277,Otwarcie-wystawy-A-kiedy-przyjdzie-wiosna-Wojskowa-sluzba-Polek-od-Emilii-Plater.html>
03.04.2026, 23:47

Otwarcie wystawy „A kiedy przyjdzie wiosna... Wojskowa służba Polek - od Emilii Plater do Danki Siedzikówny »Inki«”.

17.02.2003

13 lutego 2003 r. OBEP IPN w Gdańsku otworzył w Gdyni - we Franciszkańskim Centrum Kultury przy ul. Ujejskiego 40 (tzw. Dolny Kościół oo. Franciszkanów) - wystawę poświęconą wojskowej służbie Polek w różnych okresach, przede wszystkim w czasie II wojny światowej.

Jest to wystawa przygotowana przez Fundację Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek w Toruniu i toruńskie Muzeum Okręgowe. Gdański OBEP, we współpracy z Nadbałtyckim Centrum Kultury w Gdańsku, wzbogacił ją o panele poświęcone Krystynie Krahelskiej „Danucie” (przygotowane w Warszawie przez Marzenę Grochowską, współautorkę książki o „Danucie” oraz panie z OPP przy ul. Pawlikowskiego) i Danucie Siedzikównie „Ince” z 5 Wileńskiej Brygady AK. Wystawę na nowo zaaranżowano plastycznie, tworząc ciekawą, parateatralną przestrzeń, i nadano jej nowy tytuł.

Na wystawie znajduje się ponad 200 fotogramów, liczne przedmioty pamiątkowe, własność kobiet służących w wojsku polskim lub w formacjach pomocniczych, oraz liczne, pobudzające wyobraźnię zwiedzających elementy umundurowania i ekwipunku. Ekspozycje pochodzą ze zbiorów toruńskiej Fundacji, Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, Muzeum Historycznego Miasta Stołecznego Warszawy (filia: Muzeum Powstania Warszawskiego), Muzeum Tradycji Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy, ze zbiorów IPN i ze zbiorów prywatnych.

Na otwarcie przybyło ponad 250 osób, w tym ponad 100 pań - byłych żołnierzy różnych formacji Wojska Polskiego. Obecna też była prezes Fundacji toruńskiej Dorota Zawacka-Wakarecy oraz wiceprezydent Gdyni Ewa Łowkiel. Po przywitaniu gości przez dyr. Oddziału Gdańskiego IPN Edmunda Krasowskiego oraz po prezentacji wystawy przez Piotra Szubarczyka z gdańskiego OBEP IPN, Andrzej Kołakowski (gitara i śpiew) oraz Kazimierz Zagórski (skrzypce) przypomnieli znany utwór - pobudkę Krystyny Krahelskiej „Hej, chłopcy, bagnet na broń” i „Marsz UBK” Andrzeja Trzebińskiego, a także napisany i skomponowany przez Kołakowskiego utwór poświęcony sanitariuszce „Ince”. Obecni na sali harcerze z 14 Drużyny ZHR im. Zawiszy Czarnego z Gdyni spontanicznie zaintonowali „Modlitwę harcerską” (O Panie Boże...). Po pierwszych słowach tej starej pieśni wszyscy obecni powstali a kombatanci podjęli śpiew. Był to najbardziej wzruszający moment uroczystości otwarcia.

Przy okazji tej wystawy można zauważyć, jak niewielka jest wiedza na temat wojskowej służby Polek i jak niewiele wiadomo Polakom na temat wybitnych przedstawicieli tej służby, takich jak gen. Maria Wittek „Mira” (1899-1997) czy płk Elżbieta Zawacka „Zo” (*1909). Kto wie, czym były Ochotnicza Legia Kobiet, PWK, PSK i wiele innych formacji, zrzeszających tysiące młodych Polek, z których wiele oddało swe życie za niepodległy byt Państwa Polskiego?

Organizatorzy mają nadzieję, że obecna wystawa przyczyni się do przełamania niewiedzy na ten temat. Zapraszają do obejrzenia wystawy, która prezentowana będzie do 31 marca - codziennie, oprócz poniedziałków, od 10.00 do 16.00. W środy o 11 oraz w niedziele o 14 będzie dodatkowo wyświetlany film fab. R. Bugajskiego „Przesłuchanie”. Zorganizowane grupy (uczniowie, harcerze, inni) mogą liczyć na okolicznościową prelekcję - warunkiem jest wcześniejsze ustalenie: 058-6606760 (Piotr Szubarczyk - OBEP Gdańsk).

Organizatorzy dziękują Panu Prezydentowi Gdyni Wojciechowi Szczurkowi za wsparcie finansowe i mecenat nad wystawą. Dziękują też patronom medialnym: Radiu Plus i Dziennikowi Bałtyckiemu - za szeroką i rzetelną informację na temat wystawy. Dzięki tej informacji, mimo chłodu panującego w pomieszczeniach Dolnego Kościoła, wystawę odwiedza wiele osób.

Na załączonych zdjęciach: Polki z Pomocniczej Służby Kobiet w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie oraz Elżbieta Zawacka „Zo” - w czasie wojny emisariuszka Komendy Głównej AK do Rządu RP na Uchodźstwie.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Elżbieta Zawacka, ps. „Zelma”, „Zo”

